

Miljöräkenskaper: Kemikalieindikatorer 2013

MI1301

I denna beskrivning redovisas först allmänna uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Allmänna uppgifter	2
A.1	Ämnesområde	2
A.2	Statistikområde	2
A.3	SOS-klassificering	2
A.4	Statistikansvarig	2
A.5	Statistikproducent	2
A.6	Uppgiftsskyldighet	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8	Gallringsföreskrifter	3
A.9	EU-reglering	3
A.10	Syfte och historik	3
A.11	Statistikanvändning	3
A.12	Uppläggning och genomförande	3
A.13	Internationell rapportering	5
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	5
B	Kvalitetsdeklaration	5
B.0	Inledning	5
B.1	Innehåll	5
1.1	Statistiska målstorheter	5
1.1.1	Objekt och population	5
1.1.2	Variabler	6
1.1.3	Statistiska mått	6
1.1.4	Redovisningsgrupper	6
1.1.5	Referenstider	6
1.2	Fullständighet	6
B.2	Tillförlitlighet	6
2.1	Tillförlitlighet totalt	6
2.2	Osäkerhetskällor	7
2.2.1	Urval	7
2.2.2	Ramtäckning	7
2.2.3	Mätning	7
2.2.4	Svarsbortfall	7
2.2.5	Bearbetning	8

2.2.6	Modellantaganden	8
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått	8
B.3	<i>Aktualitet</i>	8
3.1	Frekvens	8
3.2	Framställningstid	8
3.3	Punktlighet	8
B.4	<i>Jämförbarhet och sam användbarhet</i>	8
4.1	Jämförbarhet över tiden	8
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	9
4.3	Sam användbarhet med annan statistik	9
B.5	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	9
5.1	Spridningsformer	9
5.2	Presentation	9
5.3	Dokumentation	9
5.4	Tillgång till primärmaterial	10
5.5	Uppl ynningstjänster	10

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Miljö

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Miljöekonomi och hållbar utveckling

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja, delvis. Statistikprodukten miljörens kenskaper är officiell statistik men denna delprodukt, kemikalieindikatorer, är en vidarebearbetning som redovisar ett begränsat antal indikatorer. Grunddata från Kemikalieinspektionen är SOS.

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100) <http://www.scb.se/SOS>

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska Centralbyrån (SCB)
Postadress: Box 24300, 104 51 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100
Kontaktperson: Nancy Steinbach
Telefon: 08-50694097
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska Centralbyrån (SCB)
Postadress: Box 24300, 104 51 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100
Kontaktperson: Nancy Steinbach
Telefon: 08-50694097
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99).

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Bevarandebehov är under utredning.

A.9 EU-reglering

Det finns ingen EU reglering om statistik över kemikalieindikatorer.

A.10 Syfte och historik

Statistiken syftar till att redovisa olika branschers totala användning av miljö- och hälsofarliga kemiska produkter.

Statistiken publicerades för första gången 2006 efter några år av utvecklingsarbete. Större förändringar som har skett sedan dess innefattar en ny statistisk klassifikation om branschernas indelningar (Svensk NäringsgrensIndelning) samt ett nytt klassificeringssystem för kemikaliernas egenskaper. Den första klassificeringen togs i bruk 2007, den andra fasas fortfarande in.

A.11 Statistikanvändning

- Statistik över användningen av kemiska produkter per bransch använd av t.ex. Boverket.
- Massmedia för nyhetsbevakning och som underlag för artiklar om användningen av kemiska produkter i samhället.
- Som underlag till forskning

A.12 Uppläggning och genomförande

Statistiken bygger på uppgifter från det s.k. Produktregistret hos Kemikaliein-

spektionen över användning av miljö- och hälsoskadliga produkter. Detta är baserat på uppgifter från företag och används bland annat av Kemikalieinspektionen som underlag för inspektioner och riskbedömning. För den här statistiken görs enbart ett aggregerat uttag av data vilket redovisar uttaget per bransch. Data för petroleumbränslen per bransch tas från miljöräkenskaperna vilka i sin tur är baserat på uppgifter från Energimyndigheten. Data över förädlingsvärden tas från Nationalräkenskaperna.

För framtagning av 2013 års kemikalieindikatorer gjordes följande uttag från Kemikalieinspektionens produktregister:

Uttagsspecifikation:

- A. Alla produkter som har någon av farokoderna T+, T, C, Xn, Xi, eller N enligt direktiv 67/548/EC / KIFS2005:7 eller är klassificerade som Hälsoskadar eller Miljöfaror enligt CLP-förordningen (EG)1272/2008 har tagits med i uttaget. Detta avser piktoqram (Frätande (GHS05); Dödskalle med korsande benknotor (GHS06); Utropstecken (GHS07); Hälsoskada (GHS08) och Miljöfarligt (GHS09), jfr Bilaga 1 nedan) togs med i uttaget.
- B. Produkter som inkluderas i punkt A ovan men som klassificeras som bränslen redovisas separat i uttaget. Detta gäller även råolja.
- C. Produkterna fördelas på användning/bransch. Faroklasserna sorteras separat för branschgrupperna.
- D. Exporten redovisas separat
- E. De fem största funktionerna och om möjligt deras kvantiteter redovisas per bransch för de produkter som ingår i uttaget enligt ovan.
- F. Uttaget avser data för 2013.

Risk för dubbelräkning. I tidigare års projekt har vi diskuterat risken för dubbelräkning eftersom det inte är ovanligt att produkter klassificerade som miljöfarliga (N-märkta) även har en annan farokod. Om vi inte tar hänsyn till detta blir totalmängden fel. Ett sätt att avhjälpa detta är att redovisa de N-märkta produkterna separat plus att de i totalen endast inkluderas i de fall då det inte finns någon annan klassificering. Även för de andra farokoderna (T+, T, C, Xn och Xi) finns viss risk för dubbelräkning. Men här önskar vi att kvantiteten endast redovisas en gång och under den farokoden med högst risk.

Vad redovisas från uttaget:

Miljöräkenskaperna redovisar årsvisa Kemikalieindikatorer på SCB:s webbplats. Tidigare år har exempelvis följande tabeller och eller diagram redovisats:

- Tabell 1: Användning av kemiska produkter klassade som hälsofarliga exkl. petroleum bränslen, totalt per bransch, enligt SNI 2007, ton. Data för 1997-2007 enligt SNI 2002 redovisas i en separat tidsserie, ton.
- Diagram över användning av hälsofarliga kemiska produkter uppdelat på faroklass för sammanslagna branscher.
- Mängden petroleum bränslen och andra kemiska produkter 1997-2013, total ton. Data för petroleumbränslen per bransch tas från miljöräkenskaperna vilka i sin tur är baserat på data från Energimyndigheten.

Inga data som är belagda med sekretess redovisas. Detta har säkerhetsställts dels genom att det bearbetade underlaget skickas till Kemikalieinspektionen för bedömning. Kriterierna för sekretess har här satts till att antal företag per bransch måste överstiga 3 st., i annat fall har branschen slagits samman med andra branscher.

Kemikalieintensiteter - dvs. använd mängd kemikalier per branschens förädlingsvärde (ton/MSEK) beräknas genom att dividera använd mängd kemiska produkter per bransch med branschens förädlingsvärde.

A.13 Internationell rapportering

Ingen internationell rapportering förekommer.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

I och med en övergång till den nya CLP-förordningen (EG) nr 1272/2008 så kommer indelningen av kemikalier enligt farokoderna T+, T, C, Xn, Xi, och N enligt direktiv 67/548/EC att ersättas. Klassificeringarna gäller dock parallellt fram till och med 2015.

En översyn av branschen Produktion av stenkol och stenkolsprodukter kommer att göras under 2015. I nuvarande metod har miljöfarliga kemikalier enligt nya klassifikationen GSH09 exkluderats men en översyn behöver göras för att kompensera övergången till den nya klassifikationen.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Statistiken över kemikalieindikatorer baseras på inrapporterad statistik till i huvudsak andra statistikproducenter, särskilt Kemikalieinspektionens produktregister. För mer information om produktregistret och den kvalitetskontroll som genomförs där se www.kemi.se, särskilt Kvalitetsdeklaration för produktregistret; http://www.kemi.se/Documents/Statistik/Kemi-stat/Kvalitetsdeklaration_produkregister2008.pdf.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

1.1.1 Objekt och population

Data samlas för de kemiska produkter som är klassificerade som miljö- och hälsofarliga enligt direktiv 67/548/EC och eller den nyare CLP-förordningen (EG) nr 1272/2008 och som finns inrapporterade till Kemikalieinspektionens produktregister. (Med kemisk produkt avses varor listade i SFS 1998:941).

1.1.2 Variabler

Tillverkning, import, export – mängder i ton, produkttyp (funktion), bransch enligt SNI till vilken produkten avsåts. (SNI är en förkortning av Standard för svensk näringsgrensindelning).

1.1.3 Statistiska mått

Summa kvantiteter (ton, 1 000-tal ton), summa av antal produkter, procenttal

1.1.4 Redovisningsgrupper

Redovisning sker per bransch, per farokod eller CLP-kod, som intensiteter (branschens användning av kemiska produkter per branschens förädlingsvärde).

1.1.5 Referenstider

Redovisningen innehåller uppgifter från kalenderåret 2013 samt för hela tidsserierna 1996-2007 samt 2008-2013.

1.2. Fullständighet

Som nämnts ovan bygger Kemikalieindikatorerna på det nationella Produktregistret hos Kemikalieinspektionen. Varje företag som är ett nationellt register innehåller uppgifter om cirka 120 000 kemiska produkter och biotekniska organismer. Uppgifterna lämnas till registret av cirka 2 500 anmälningspliktiga företag och ger en bild över hur kemiska ämnen och produkter används i Sverige.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Som nämnts ovan bygger statistiken på data från Kemikalieinspektionens produktregister. Detta är uppbyggt av uppgifter från företag; om dessa yrkesmässigt tillverkar eller till Sverige för in kemiska produkter eller biotekniska organismer, för vidare överlåtelse i eget namn förpackar, packar om eller byter namn på kemiska produkter eller biotekniska organismer; för vidare överlåtelse gör beredningar (blandningar) av kemiska produkter eller biotekniska organismer; tillverkar eller till Sverige för in kemiska bekämpningsmedel som är anmälningspliktiga.

Ovanstående gäller: För anmälningspliktiga produkter som anges med statistiskt tullnummer i förordningen (2008:245) om kemiska produkter och biotekniska organismer. Om den årliga volymen är minst 100 kg per produkt.

Uppdateringar: Företagen ska en gång per år meddela föregående års kvantitet, avanmäla och nyanmäla produkter samt uppdatera uppgifterna om kemiska sammansättningar för produkter om de har förändrats under året.

Överträdelse mot reglerna kan medföra att en miljöstraffavgift tas ut av företaget.

2.2 Osäkerhetskällor

Statistiken bygger på data från Kemikalieinspektionens produktregister. I sin kvalitetsdeklaration av produktregistret skriver Kemikalieinspektionen följande (*kursiverat*) om osäkerhetskällor i produktregistret;
Samtliga produkter och företag i produktregistret ingår i de uttag av data som görs, om inte annat anges som variabel.

2.2.1 Urval

Alla kemiska produkter klassificerade som Mycket giftig (T+), Giftig (T), Frätande (C), Hälsoskadlig (Xn) och Irriterande (Xi) enligt KIFS2005:7; eller från och med 2009 klassificerade som Frätande (GHS05), Giftig(GHS06), Skadlig (GHS07) och Hälsofara (GHS08) enligt den s.k. CLP-förordningen (EG) nr 1272/2008 eller den nya CLP-förordningen(EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av kemiska ämnen och blandningar (CLP) tas med i uttaget från Kemikalieinspektionens produktregister.

Risken för dubbelräkning av kemiska produkter har diskuterats i samband med tidigare års undersökningar. Detta gäller speciellt kemiska produkter som är klassificerade som farliga för miljön (N klassade produkter och enligt GHS09). Dessa kemiska produkter har ofta även en annan farokod (T+, T, C, Xn och Xi) varför de riskerar att bli räknade två gånger och därmed generera ett missvisande värde över total användningen. För att avhjälpa detta redovisas de N klassade produkterna separat samt att de för beräkning av den totala mängden som används endast inkluderas i de fall då det inte förekommer någon annan klassificering.

2.2.2 Ramtäckning

Uppgifterna i produktregistret regleras genom förordning (2008:245) om kemiska produkter och biotekniska organismer, §§ 3-6, bilaga till denna samt föreskrifter (KIFS 2008:2) om kemiska produkter och biotekniska organismer. Samtliga kemiska produkter som importeras, tillverkas eller namnbyts i mer än 100 kg ska vara anmälda till registret. Eftersom import och tillverkning av kemiska produkter innebär kemikalieavgifter måste uppgifter om mängder alltid inkomma och därför finns inget bortfall när det gäller kvantitetsuppgifter. För uppgifter om produktens kemiska sammansättning varierar täckningsgraden beroende på vilken produktgrupp produkten tillhör men ligger för de kvantitativt stora produktgrupperna väl över 95 procent.

2.2.3 Mätning

Produktregistret är ett administrativt register som registrerar kemiska produkter och det är anmälningsplikt för volymer över 100 kg per produkt. Inkomna uppgifter granskas fortlöpande, aktiv registervård bedrivs och felaktigheter rättas.

2.2.4 Svartsbortfall

Det förekommer att företag struntar i att anmäla att de importerar eller tillverkar kemiska produkter. Det förekommer också att företag underlåter att

anmäla alla sina produkter. Inte alla företag känner heller till att kemiska produkter skall anmälas eller vilka. Vid inspektioner av företag, både av KemI och av kommuner, samt vid jämförelse med uppgifter i andra källor upptäcks sådant bortfall. Någon systematisk genomgång av detta bortfall har inte gjorts sedan mitten av 90-talet.

2.2.5 Bearbetning

Produktregistret är ett offentligt register. Det används för att ge underlag till och besvara frågor från myndigheter, företag, utbildningsväsendet och media. För återkommande statistik finns fasta bearbetningsrapporter. I övrigt skräddarsys bearbetningen av data efter frågan.

2.2.6 Modellantaganden

Beror på frågan och bestäms i samarbete med frågaren.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Ingen redovisning av osäkerhetsmått görs.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Publicering och uppgiftsinsamling för undersökningen sker årligen.

3.2 Framställningstid

Föregående års kvantiteter och nya produkter anmäls till produktregistret fram till 28 februari. Kvantitetsuppgifterna har inregistrerats vid halvårsskiftet. Sammansättningsuppgifterna tar längre tid att registrera, men en preliminär upplaga av föregående års data finns tillgänglig från 1 september. Den slutliga upplagan fastställs efter granskning i januari året därpå. Framställningstiden är cirka 1 år.

Inom SCB tar det sedan ytterligare en vecka för framställning av slutliga resultaten.

3.3 Punktlighet

Punktligheten är god. Statistiken redovisas i enlighet med planerad redovisning i publiceringskalendern (kommer från januari 2016 att omnämnas som redovisningskalendern) för Sveriges officiella statistik (SOS) på SCB:s webbplats.

www.scb.se/publiceringskalender.

B.4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Uppgifter ur produktregistret är i de allra flesta fall jämförbara från år till år. De olika indelningarna av produkter har bara genomgått ändringar i enstaka värden, utom för produkttyper som för ett antal sådana ändrades mer genomgripande 2002. Framför allt gäller det högre upplösning för färg och lim. För de flesta nya funktioner finns en eller flera jämförbara funktioner i det äldre systemet. Hela kvalitetsdeklarationen för produktregistret finns tillgänglig via

Kemikalieinspektionens webbplats:

http://www.kemi.se/Documents/Statistik/Kemi-stat/Kvalitetsdeklaration_produkregister2008.pdf

Statistiken för åren 1996-2007 är jämförbar, likaså kan åren 2008-2013 jämföras inbördes. Men de båda tidsserierna är enbart jämförbara över tid sett till total kvantitet. Detta på grund av införandet av branschindelning SNI 2007.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Statistiken är jämförbar mellan de ingående branscherna.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Statistik om kemikalieindikatorer (branschernas användning av miljö- och hälsofarliga kemiska produkter) kan kombineras med statistik inom Miljöräkenskaperna och annan branschfördelad statistik.

Data ur produktregistret är jämförbara med SCB:s industri- och utrikeshandelsstatistik när det gäller importerad eller tillverkad mängd per varukod. Oftast redovisas kvantiteten ur produktregistret som omsättningen vilket inte är direkt jämförbart. Branschstatistik från t.ex. SCB kan sammanvändas med branschstatistik från produktregistret eftersom de bygger på samma näringslivsindelning. Däremot har det inte varit möjligt att direkt jämföra utsläppsstatistik med produktregistrets statistik över tillförseln av kemikalier eftersom kategoriseringen av branscher inte varit densamma.

Kvalitetsdeklarationen är daterad till 2008 – alltså innan den nya CLP – förordningen (EG) nr 1272/2008 infördes. SCB:s bedömning är att övergången till det nya klassificeringssystemet under ett antal år kan medföra svårigheter i att jämföra statistiken över tid.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken sprids i form av

- Fasta tabeller
- Statistiknyhet

Samtliga är tillgängliga på Statistiska centralbyråns (SCB:s) webbplats, www.scb.se/MI1301

5.2 Presentation

Statistiken redovisas i form av texter, tabeller och diagram.

5.3 Dokumentation

För metodbeskrivning finns rapporten ”Chemical product indicator by industry – fossil fuels, cement and other chemical products classified as hazardous to health or environment 1996-2001”. Viveka Palm and Annica Carlsson, 2003. Report to Eurostat. Finns tillgänglig via SCB:s webbplats

http://www.scb.se/statistik/MI/MI1202/1996I01/MI1202_1996I01_BR_MIFT04

[06.pdf](#)

I detta dokument, Beskrivning av statistiken (BaS), beskrivs kvaliteten hos den redovisade statistiken.

Framtagningen av statistiken och statistikregistret beskrivs i Statistikkens framtagning (SCBDOK).

Dokumentationerna finns på SCB:s webbplats, www.scb.se/MI1301

5.4 Tillgång till primärmaterial

Primärmaterialiet om de enskilda företagens användning av kemiska produkter är sekretessbelagt, för frågor hänvisar vi till Kemikalieinspektionen www.kemi.se

5.5 Upplysningstjänster

SCB:s upplysningstjänst och produktens kontaktperson.